

הדה בושם : ידיד משפחה

תמיד היינו שנינו יחד אבל עכשיו היה המוות פה, מוכר כידיד־משפחה, ונחירי־אפו היו מצהיבים מרגע לרגע, והנרות דלקו באור, והגשם שירד עם בוא הבוקר הרטיב את השטיח הבדווי שנשאר על המרפסת. ואני לא הבטתי בו, והם כיסו את פניו, ואני ידעתי שהם יקחו אותו מכאן, ואני אשאר לבדי, ואז יוסיף ודאי הגשם עוד לרדת, ואת השטיח המפוספס שוב יכניסו לחדר ויכסו בו את הרצפה הקרה שהוא שכב עליה היום.

*

תמיד היינו שנינו יחד, והדרך לבית־הקברות היתה עכשו קצרה כל־כך, ואף אחד לא בכה, ואני הסתכלתי בברושים ושכחתי לחשוב עליו, וחשבתי על האחרים, אלה שעדיין לא מתו. אלה שאולי ילחשו לי מלות אהבה מופרות בחדרים חשוכים, ויספרו לי על הדברים הרבים שיקרו לנו, ואשר לא יהיו לעולם. אבל עכשיו הגענו לבית־הקברות, ועמדנו כולנו צפופים ליד המקום שיהיה לו לקבר, והם אחוזו בו, והוא לא היה עוד כאן.

*

הוא היה אבי, וכשהם הורידו אותו למטה קרו הדברים הרבים בערים הערפלויות. והים האפור שטף את החולות, ואני הייתי תמיד הבת שלו. ושנינו ישבנו על הספה, בחדר הפתוח לרווחה, והדרכים גם אם הגיעו עדינו לא נתמשכו, וכך הוספנו שנינו לשבת, והערפל עלה מן הים, ובערי־החוף הרחוקות קרו הדברים הרבים. אבל אני לא הייתי שם, וגם הוא לא היה שם מעולם.

*

הוא היה אבי, ופעם היינו שנינו יחד ובנינו ארמונות על החוף, ולים לא היה צבע. והמדוזות הפחולות שכבו על החול החם, והרוח היפתה בצריף־הפחים בשכונה בעיר־ההרים, והנרות היבהבו ליד הפרוכת, ואלה שיצאו אותו לילה שכבו מתים בהרים, המוות היה תמיד פה קרוב ומופר, כידיד־משפחה.

*

הוא היה אבי, וכשמת לפתע חדלו הדרכים, ולא עוד היו ערי־החוף נדפות ריח עטרן וסחבי־ים, והמדוזות הפחולות נצטמקו ונשדפו, והארמונות נשטפו זה מכבר, והגשם שירד היה תמיד אותו גשם של סוף־חורף, והשטיח הבדווי, שפסיו ירוקים ושחורים וארגמניים, היה מונח על הרצפה הקרה, ולשווא חיפשתי אותו בבית־

הקברות שבתחום המושבה, זה שברושי מכוסים אבק, ליד המצבות הרבות ששקעו זה מפבר באדמה השחורה, הכבדה.

*

הוא היה אבי, ופעם שאלתי אותו על המוות, אבל אז הייתי קטנה, והיו לי עיניים מבריקות. והוא כתב מכתב ובו סיפר איך נשענתי על הקיר, ומה שאלתי בקולי המצלצל, ואיך ניסה הוא להסביר לי שיום אחד יחזור כולם, פשוט נמאס עליהם לחיות והם עזבו אותנו לזמן קצר, ואני רציתי רק לדעת אם כולם כולם יחזרו. והוא מנה את השמות הרבים שעליהם שאלתי, אבל המשיך וסיפר איך, כאשר השכיב אותי לישון, חזרתי על מחאתי כלפי אלוהים, זה שעושה אנשים והורג אותם. ועכשיו כשעמדנו יחד, צפופים כליכך, חזרתי על סיפורו. אבל ידעתי כבר שהוא לא יחזור אלי לעולם, ואני אלך אליו תמיד, והדרכים לא תובלנה, ולא יהיה גם קיר שעליו אוכל להישען. והאכזבה היתה כמדונות הפחולות הסחוטות שעל החול החם, ואני רציתי בכאב חד ופולח וור, זר לחלוטים. אבל הכל היה ברור כליכך. ואני המשכתי ללכת אל הקבר שלו, והפרמים הוריקו מסביב בשורות ארוכות וישרות, וההרים הרחוקים הכחילו, ולא עוד היתה הרוח מתדפקת על כתלי צריף הפחים שבשכונה. אלה שהלכו אותו לילה לא חזרו, והמוות היה כזרקור שעל בריכת המושבה. ואני אהבתי גברים רבים, ולא עוד אותו. ואני הלכתי בדרכים רבות. והוא כתב לי פעם מכתב, על אברהם שמרד וניפץ את פסלי אביו. ואני לא מרדתי ולא ניתצתי שום דבר, רק השנאה היתה מפעפעת בי תמיד, דביקה וסמיכה; והנרות שליד הפרוכת הרקומה בצריף הפחים לא האירו עוד את החושך המעובה. ואני היפיתי לו, לאהר, בחדר שרהיטיו היו צבועים תכלת מכווערת. והוא לא חזר אלי. הוא אמר לי אז ש"אני לא אבין לעולם". וצבעי הפרוכת היבהבו באור. והם נלחמו על ההרים הצחיחים. ואחר־כך נשאו את גופו בין הקוצים הצהובים, ולא היה גם טעם להבין. והדרך היתה תמיד אונת, ובסופה גם לא הצלו הברושים הכסופים על אבני־השיש הוורודות־הממורקות.

*

בתחילה היה אבי. אבל אחר־כך שכחתי את פניו, וזכרתי רק את סופו של הלילה ואת הגשם האחרון, ופנים רבים אחרים ליד פני, ואת השקט שהודחל כמנגינות לתוך חדריים אפלים, ואת עצמי מסתחררת במעגל. ואותו לילה רחוק בצריף הפחים, ואת אותיות־הזהב באור הנרות, ואת ידיו של זה שאהבתי, ואת ערי־החוף הרחוקות שעל הגלילות המצוירות. והמוות היה תמיד כאן, על השטיח הבדוני הססגוני, מוכר וקרוב, כידיד־משפחה.

*

הוא היה אבי. נוקשה, ושערות ראשו מקריחות. ואני חשבתי שהוא יהיה תמיד כאן, ואני אחזור אליו, ושנינו נרצה באותם הדברים מקומות רחוקים, גם אם לא גודה.

בזאת לעולם. ואני עזבתי אותו הלכתי אל צריף־הפחים, ואל השכונה שבעיר־ההרים, ואל הסמטות המתעקלות בחשיכה. אבל ידעתי שהוא יחכה לי בארמנות־החול השטופים, והילדה הקטנה, זו שקולה מצלצל ועיניה מבריקות, תמיד תהיה שלו, לא של המוות בהרים. אבל יום אחד באתי, והוא היה מוטל על הרצפה, והנרות היבהבו ליד פניו המכוסים בשחור. ולא יכולתי גם לחזור אל צריף־הפחים. אלה שלהם היפיתי מתו בהרים וריחם ריח בגדי־חאקי, וריח מדוזות סחוטות, וריח קוצים, וריח חול חם, וריח דונג־נרות.

•

המוות היה תמיד פה. ובדרך לבית־הקברות מלאה הארמה בקיעים של קיץ, והפרמים הקטירו סמדר, ולמרגלות ההרים היה העמק ירוק וללא ערפלים. הוא שאל אותי פעם אם אכנה כשימות, ועכשיו הייתי הולכת לבדי, אל עבר מורדות ההרים והעמק הכוזב. ורציתי רק להיות עוד פעם אתם. עם אבי נטול־הפנים, ועם זה שאהבתי בלילות הקצרים. והוא הלך ללחום עם האחרים על ההרים החומים, וגופו נפל אולי דומם, בלי קול, על הקוצים הדוקרים. והמוות היה לידי, שקט כל־כך, חייכני ומתנצל כמעט. והוא ידע אותם רק רגע אחד, ואני הייתי שלהם שנים רבות. והנרות האירו את הלילה הכבד, ואני לא ידעתי עוד במי מהם רוצה אני יותר. וידיו של אבי אחזו, חטובות וקשות, בספר שפרכתו כחולה, וידיו שלו ליטפו עוד פעם את גופי, ושניהם עזבו אותי בדרך הפרמים המוריקים, מעבר לברושים הזקופים, ואני יצאתי שוב לחפש את ערייה־הנמל הרחוקות, ואת ארמנות־החול, ואת ריח העטרן ועשבייהים, ואת הימים שלא יהיו לעולם.

•

ואני חזרתי אליהם עוד פעם, והבטתי באבנייה־השיש הממורקות, ולא הרגשתי דבר, והאהבה, זאת שהיתה שלי, התנדפה כמדוזות הפחולות: לא עוד ירדה עלי בחדרים חשוכים, לא עוד החניקה כל רחש. ואני הייתי לבדי, עם הפרחים הנובלים בכדי־החרס המואדמים, ועם מצבות־השיש המעוקמות, ועם אותיות־הברונזה, ולא ידעתי גם מי מהם רצה בי יותר, באותם ימים רחוקים, כשהיו עיני מבריקות וכשהיו המדוזות כחלחלות ויפות במים הבהירים, השוקטים.

•

הוא היה אבי. ואני לא זכרתי עוד אם, כשהייתי קטנה, טייל אתי ברחוב־המושבה, ואם סיפר לי פעם על ערי־חוף אחרות בהן רקדו הפיות עם נערי־רועים. אבל זכרתי את הערב בו הלכתי ברחובות התלולים עם זה שמת בהרים, והרוח לא גשבה, והסמטות היו חשוכות, ללא אדם, והריחות הזרים לא הגיעו עדינו, והוא סיפר לי על הדברים הרבים שלא קרו לנו מעולם. והערב נפל על החומה, וארמנות־החול נשטפו בצבעי־השקיעה, והאהבה היתה קרובה וחייכנית, וריחה ריח דרך בהרים, וריח קוצים נובלים, וריח עשבייים, וריח פרוכת רקומה זהב.

*

הוא היה אבי, והוא רצה שאני אהיה הבת שלו. והוא נתן לי לקרוא את הספרים הרבים ולימד אותי את ניגוני התפילות. והוא לקח אותי לדרך האחת. והוא רצה בפסלים הנתוצים (כך כתב לי יום אחד). ואני עזבתי אותו, והלכתי בדרכים הרבות המעוקלות, אל ערי־החוף שעל הגלויות המצוירות, ואל רוחות־הערב הנושאות מור ונרדים, ואל אלה שמתו בהרים, ואל אחד שאהב אותי מאד בחדרים מחניקים. וכשחזרתי יום אחד לבדי, נערם דונג־הנרות החם על הרצפה הקרה, והם לקחו אותי ממני, ורק השנאה נזדחלה בי מעובה וקשה, ושוב לא רציתי בשניהם, לא בזה שהיה אבי, שהיה מוטל פה, ולא באחר, ששכב בבגדי החאקי על אבני ההרים הלבנות.

*

ועכשיו היה הכל ברור. והמוות היה אתי, מופר כידיד־משפחה, מתנצל וחייכני. והדרכים עמדו מלכת, והפרוכת עלתה באש הנרות, וריח העטרן נתמוג בריח עשביים וערפל. והים נטול־הצבע שטף זה־מכבר את הארמונות ההרוסים, ואת המדוזות הפחולות והשדופות, ואת החולות החמים, אבל אני ואבי, ומי שאהב אותי, ידענו תמיד שלא נהיה שם לעולם.